

1. Referentie

Referentie	Vanhove, T. & Matthijs, K. (2003). <i>Houdingen omtrent huwelijk en echtscheiding bij eerstekandidatuurstudenten aan de K.U.Leuven, academiejaar 2002-2003</i> . Leuven: Departement Sociologie (GB/2003-26).
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

De echtscheidingscijfers in België vertonen de voorbije decennia een gestage stijging. De transversale en de longitudinale echtscheidingsratio's stijgen systematisch sinds 1960 met een opmerkelijke versnelling in de jaren '90 van de vorige eeuw. Tegelijkertijd met deze stijging van het aantal echtscheidingen, daalde het aantal huwelijken. Hoe kunnen deze recente gezinsdemografische tendensen worden verklaard? Het betreft hier wellicht een samenspel van wederzijds beïnvloedende sociale en culturele ontwikkelingen in de tweede helft van de twintigste eeuw. Welnu, als culturele veranderingsprocessen, in termen van gewijzigde attitudes omtrent het gezin, een verklaring zijn voor de stijging in het aantal scheidingen en het dalen van het aantal gesloten huwelijken, dan is het van belang om na te gaan in hoeverre deze attitudes ook daadwerkelijk aanwezig zijn in de samenleving. In het bijzonder zijn de attitudes van jongvolwassenen hierbij van belang. Ze zijn kind van hun tijd: twintigjarigen zijn opgegroeid in een tijd waarbij echtscheiding (on)rechtstreeks een deel uitmaakt van hun leefwereld. Ze zijn opgegroeid in een tijd waar de traditionele religieuze verhalen gaandeweg zijn verdwenen en vervangen werden door de mogelijkheid van een geïndividualiseerde biografie. De vraag die we hier dus stellen is in hoeverre de culturele veranderingen zijn uitgekristalliseerd bij jongeren in normen en denkwijzen omtrent het gezin. Is echtscheiding daadwerkelijk een 'normaal' fenomeen voor jongeren? Is het huwelijk nog een wenselijke leefvorm voor hen? Wordt door jongeren de verbreekbaarheid van relaties werkelijk ingecalculeerd? Het beschrijven en het verklaren van de houdingen van jongeren omtrent huwelijk en echtscheiding is dus het hoofddoel van dit onderzoek.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, welzijn en gezondheid
Trefwoord(en)	Echtscheiding, gezinsvormen, seksualiteit, toekomstperspectief

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Centrum voor Bevolkings- en Gezinsonderzoek (CBGO)
Onderzoeker(s)	Tim Vanhove Centrum voor Onderzoek, Maatschappelijke Dienstverlening en Professionele Ontwikkeling van de Arteveldehogeschool Hoogpoort 15 9000 Gent Tim.vanhove@arteveldehs.be Prof. Dr. Koenraad Matthijs Faculteit Sociale Wetenschappen

	Centrum voor Sociologisch Onderzoek (OE) Parkstraat 45 bus 03601 3000 Leuven Tel.: 016/ 32.31.73 Fax: 016/ 32.33.65 koen.matthijs@soc.kuleuven.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	1. Hoe ervaren universiteitsstudenten het ouderlijke huwelijk en de integratie binnen hun gezin? 2. Welke attitudes hebben universiteitsstudenten omtrent het huwelijk en echtscheiding? (Is echtscheiding daadwerkelijk een 'normaal' fenomeen voor jongeren?) 3. Hoe hoog/laag is de huwelijksbereidheid van de universiteitsstudenten? 4. In welke mate is echtscheiding 'toelaatbaar' volgens de respondenten? 5. In hoeverre percipiëren universiteitsstudenten subjectief hun risico op echtscheiding? 6. Wat vinden jongeren tegenwoordig belangrijk voor het welslagen van een relatie? 7. Welk relatiegedrag vertonen de respondenten? 8. Hoe gedragen de respondenten zich op seksueel gebied? 9. Hoe kan de relatiemoraal van hedendaagse jongeren omschreven worden?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeksmethode	Met betrekking tot de afbakening van de onderzoekspopulatie werd geopteerd voor een internetbevraging bij de eerstekandidatuurstudenten van de K.U. Leuven. Deze groep is namelijk vrij eenvoudig te bereiken (via e-mail) en er zijn objectieve populatiegegevens beschikbaar (zodat de representativiteit kan worden nagegaan). Er werd gewerkt met een dubbele controle van de identiteit van de respondenten. Enerzijds werd gebruik gemaakt van een gepersonaliseerde link in de e-mail. Daaraan gekoppeld dienden de respondenten in te loggen met een uniek paswoord. Hierdoor wordt de identiteit van de respondent en de correcte koppeling met de objectieve populatiegegevens gegarandeerd. Verder werden de respondenten op toevallige wijze onderverdeeld in twee experimentele condities van duizend studenten elk. Dit experimentele design bestaat uit de wijze waarop de e-mailuitnodiging werd gepersonaliseerd. Kort samengevat werden de studenten in de ene conditie aangesproken met voor- en familienaam (voorbeeld 'Beste Tim Vanhove'), de andere conditie bestond uit de eerder ano-nieme aanspreektitel 'Beste student'. De respons van de gepersonaliseerde conditie lag significant hoger dan de niet-gepersonaliseerde conditie. De respons bedroeg namelijk respectievelijk 49,1% en 57,7% bij de niet- en de wel-gepersonaliseerden. Verder werden tevens antwoordverschillen gevonden met betrekking tot zogenaamde gevoelige vragen. Deze verschillen kunnen worden toegeschreven aan een differentiële gevoeligheid voor sociale wenselijkheid bij personalisering.
Onderzochte groep	De eerste kandidatuur van het academiejaar 2002-2003 van de K.U. Leuven telt in totaal 4.748 generatiestudenten. Hieruit werden vooreerst 4.217 Belgische studenten geselecteerd waarvan naam en e-mailadres bekend zijn. Uit deze groep studenten werd een toevallige steekproef genomen van 2000 studenten (47,4%). Deze studenten kregen op 17 december 2002 een uitnodiging via e-mail om deel te nemen aan een internetsurvey. Het gros van de effectieve respons werd bekomen in de eerste twee dagen na het versturen van de eerste uitnodiging. Respectievelijk 40% en 15% van de respons werd bekomen op de eerste en tweede dag van de bevraging. De hiernavolgende dagen bleef de respons beperkt tot een percentage tussen 0,5% en 5%. Op 28 januari 2003 (na 43 dagen) werd ter herinnering een e-mail verstuurd naar de groep studenten die tot dan nog niet had deelgenomen aan de bevraging. De twee aanspreekcondities werden behouden. Deze e-mail zorgde voor een kleine verhoging van de respons. Ongeveer 10% van de respons werd drie dagen na deze herinnering bekomen. Op 10 februari – na 56 dagen – werd de bevraging afgesloten. De respons klokt af op 1.059 respondenten (53%).

Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Percepties omtrent het ouderlijk huwelijk en gezinsintegratie	Meestal schat de eerstekandidatuurstudent zijn of haar ouderlijk huwelijk vrij gelukkig in (76% van de ouders zou gelukkig en 11% zou ongelukkig gehuwd zijn). Indien de ouders uit elkaar of gescheiden zijn of één van de ouders overleden is, heeft deze perceptie van het ouderlijke huwelijk betrekking op de periode toen ze nog samen waren. Het is dus belangrijk om een onderscheid te maken naar de ouderlijke burgerlijke staat. Niet minder dan 81% van de jongeren met gehuwde ouders schat het huwelijk van hun ouders als (zeer) gelukkig in. Slechts 7% percipieert dit huwelijk als (zeer) ongelukkig. Het verschil tussen het huwelijksgeluk van gehuwde of gescheiden ouders is uiteraard groot en significant. Van de studenten met gescheiden ouders stelt vier op tien dat dit een (zeer) ongelukkig huwelijk betrof. Het is evenwel opmerkelijk dat een derde van de jongeren met gescheiden ouders het huwelijk van hun ondertussen gescheiden ouders als gelukkig inschat. De grote meerderheid van de respondenten erkent evenwel dat problemen, discussies of een gespannen sfeer wel eens voorvallen in het gezin, maar deze worden blijkbaar veelal op een vrij rustige manier opgelost. Tweederde van de respondenten stelt bijna nooit getuige te zijn van ernstige ruzies. Bij 8% van de respondenten is er sprake van een gezin met een hoog conflictniveau (meer dan maandelijks conflicten), 27% met een gemiddeld conflictniveau (minder dan maandelijks conflicten), 65% met een laag conflictniveau (bijna nooit conflicten). Indien de ouders uit elkaar of gescheiden zijn of één van de ouders overleden is, heeft het gezinsconflictniveau betrekking op de periode toen ze nog samen waren. Er zijn sterke en significante verschillen naar ouderlijke burgerlijke staat. 39% van de jongeren met gescheiden ouders heeft ervaring gehad met hoogoplopende conflicten. Meisjes getuigen van meer conflicten in hun gezin van herkomst. Tweederde van de vrouwelijke studenten valt onder de categorie met een laag conflictniveau, terwijl dit bij 74% van hun mannelijke tegenhangers geldt. Verder blijkt dat de gezinsintegratie bij de meeste jongeren vrij hoog is. De jongeren voelen zich veelal geaccepteerd en kunnen er terecht voor de dagelijkse besognes. Toch heeft vier op tien er moeite mee om anderen te vertrouwen. Doorgaans percipiëren de studenten hun gezinsintegratie als goed. Zowat 90% van de eerstekenners voelt zich thuis geaccepteerd; slechts 5% heeft een pessimistische kijk op de medemens. Het merendeel der eerstekandidatuurstudenten kan rekenen op een vertrouwensvolle relatie met de familieleden. Slechts 7% heeft (zeer) weinig vertrouwen in de thuisbasis; drievierde van hen denkt te kunnen rekenen op (zeer) veel vertrouwen vanuit het gezin. Jongeren met gescheiden ouders ervaren dit evenwel significant minder. 10% van deze studenten ervaart weinig vertrouwen; 23% heeft noch veel noch weinig vertrouwen. Een ouderlijke echtscheiding heeft met andere woorden een negatieve invloed op het welbevinden van jongeren en op de relatie met de ouders. Tevens percipiëren vrouwelijke studenten de gezinsintegratie significant hoger dan hun mannelijke collega's.
Attitudes omtrent huwelijk en echtscheiding	De resultaten tonen aan dat de onderzochte jongeren een echtscheiding niet per definitie afwijzen, hoewel ze er niet al te licht wensen over te gaan. Voor 85% is het wel duidelijk dat een echtscheiding niet op voorhand dient ingecalculeerd te worden bij het besluit om te huwen. Wat betreft het huwelijk zien de bevroagde jongeren niet altijd het voordeel ervan in vergelijking met het ongehuwd samenwonen. Enkel als er kinderen zijn, geven jongeren eerder de voorkeur aan een huwelijk, hoewel voor tweederde van de ondervraagden de aanwezigheid van kinderen geen voldoende reden is om een slecht huwelijk koste wat het kost in stand te houden. Jongeren met gescheiden ouders vinden significant vaker dat het voor de kinderen van ruziënde ouders beter is dat de ouders uit elkaar gaan, dat de echtscheidingsprocedure sneller zou moeten verlopen, dat het huwelijk niet koste wat het kost moet worden instandgehouden als er kinderen zijn, dat het huwelijk een verouderde instelling is, dat alternatieve leefvormen aanvaardbaar zijn (zoals ongehuwd samenwonen, alleenstaande moeders,...), dat kinderen in niet-intacte gezinnen ook gelukkig kunnen zijn en dat er niet té snel gescheiden wordt. De rechtstreekse ervaring van een scheiding heeft dus een grote

	impact op kinderen van gescheiden ouders. Ze zijn er ten opzichte van een scheiding toleranter door geworden. Ongeveer de helft van de respondenten heeft niet-traditionele visies over het huwelijk en is voorstander van het ongehuwd samenwonen. Slechts 13% onderschrijft de traditionele huwelijkswaarden. Jongeren met gescheiden ouders zijn minder traditioneel op het gebied van huwelijkswaarden dan jongeren met gehuwde ouders, maar het verschil is statistisch niet significant. Bij de faculteiten zijn er wel significante verschillen. De studenten uit de faculteit Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen zijn het meest traditioneel als het op huwelijkswaarden aankomt, de student Sociale Wetenschappen het minst. Mannen zijn significant traditioneler dan vrouwen. Bij de mannelijke studenten is 17% eerder traditioneel, bij de vrouwen is dit 10%.
Huwelijksbereidheid	Slechts weinig jongeren zijn absoluut zeker dat ze ooit zullen huwen. Vooral een kerkelijk huwelijk is nog weinig vanzelfsprekend. Een grote groep houdt evenwel de mogelijkheid open. Niet minder dan 80% verwacht misschien tot waarschijnlijk te huwen voor de wet. Voor het kerkelijk huwelijk ligt dit in dezelfde lijn, maar iets lager op 70%. Hoewel het huwelijk niet meer ingeschat wordt als een vanzelfsprekend en onwrikbaar sociaal instituut, is het blijkbaar nog steeds een potentiële en zelfs wenselijke leefvorm voor partners. Indien we de opsplitsing naar de burgerlijke staat van de ouders van naderbij bekijken, valt op dat kinderen van gescheiden ouders significant minder huwelijksplannen hebben, en dit zowel met betrekking tot het wettelijk als het kerkelijk huwelijk. Tussen de faculteiten en groepen zijn er eveneens significante verschillen. Studenten uit Biomedische Wetenschappen vertonen de grootste bereidheid om te huwen; de studenten Humane Wetenschappen zijn daartoe het minst bereid. Op facultair niveau hebben de studenten uit de faculteit Geneeskunde de meeste huwelijksplannen. De minste interesse in het (wettelijk en kerkelijk) huwelijk is te vinden bij de studenten uit de faculteiten Sociale Wetenschappen en Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen.
Toelaatbaarheid echtscheiding	De toelaatbaarheid van een scheiding is volgens de bevroegde jongeren erg contextgebonden. Het verdwijnen van wederzijdse liefde is voor de meesten een aanvaardbare reden is om uit elkaar te gaan. Gebrek aan wederzijdse liefde, maar ook systematische seksuele ontrouw zijn voor 4 op de 5 studenten legitieme redenen om uit elkaar te gaan. Opvallend is dat éénmalige en beperkte ontrouw (vooral in termen van zoenen) voor weinigen een bedreiging voor een relatie is. Ook socioculturele heterogamie – het niet delen van hobby's of andere sociale en persoonlijkheidskenmerken – is geen belangrijke reden. Als je uit elkaar gegroeid bent qua interesses, dan vindt slechts 1 op 10 dit een reden om uit elkaar te gaan. Liefdesredenen (een gebrek aan liefde tussen de partners en verliefdheid op een andere persoon) zijn in sterkere mate aanleiding voor een scheiding dan de seksuele redenen (het één- of meermalig zoenen of vrijen met een derde partij door een van de partners). Voor 65% is het verdwijnen van liefde een goede reden voor het beëindigen van een huwelijk. Seksuele ontrouw is voor slechts 37% een (sterke) reden om te scheiden. Een derde van de studenten ziet geen graten in seksuele ontrouw als bedreiging voor een huwelijk. De burgerlijke staat van de ouders heeft hierbij geen relevantie. Jongeren met gescheiden ouders verschillen niet van jongeren uit intacte gezinnen als het op de aanvaardbare aanleidingen om te scheiden aankomt. Over liefdesproblemen is evenwel niet iedereen even overtuigd dat het tot het einde van een relatie leidt. Mannen vinden dit namelijk significant minder belangrijk dan vrouwen. 72% van de vrouwelijke studenten ziet in het verdwijnen van de liefde een reden om er een eind aan te maken, terwijl slechts 56% van de mannen dit vindt. Ook naar studierichting zijn er verschillen. Zeven op tien studenten uit de Humane Wetenschappen tegenover de helft van de Exacte wetenschappers problematiseren liefdesperikelen in sterke mate. Vooral studenten uit de 'vrouwelijke' richtingen (Psychologie en Pedagogische Wetenschappen en Farmaceutische Wetenschappen) erkennen het belang van liefde in een duurzame relatie. Vrouwelijke studenten geven niet enkel meer gewicht aan liefdesredenen dan hun mannelijke collega's, meisjes zijn eveneens meer overtuigd van het belang van seksuele trouw dan jongens. Samengenomen blijken meisjes dus meer geneigd om seksuele én liefdesredenen belangrijker te vinden dan jongens.

Inschatting echtscheidingsrisico	Hier wordt een onderscheid gemaakt tussen het algemeen, peer- en individueel risico omdat risicoperceptie sterk afhangt van de nabijheid van en de vergelijkbaarheid met een risicovoorbeeld of een referentiepunt. Zo schatten de bevraagde jongeren de <i>slaagkansen</i> van hun eigen huwelijk hoger in dan dat van medestudenten (peers), en dat van medestudenten hoger dan dat van de algemene bevolking. Gemiddeld genomen schatten de studenten hun eigen scheidingsrisico – onder aanname dat ze ooit huwen – op 22%, terwijl ze dit bij hun medestudenten op 37% schatten. Voor de algemene bevolking verwachten ze dat gemiddeld 42% van de koppels een einde aan hun huwelijk zal maken. De correlatiecoëfficiënten maken duidelijk dat er een sterke samenhang is tussen de perceptie van het algemene risico en dat bij de medestudenten ($r=0,7$). Er is tevens een matige samenhang merkbaar tussen het individuele risico en dat bij de medestudenten ($r=0,5$) en een zwakke samenhang tussen het algemene risico en het individuele risico ($r=0,4$). Bijgevolg heeft de perceptie van het algemene risico slechts een matig (maar desalniettemin significant) verband met hoe men de eigen risico's inschat. Er wordt dus een onderscheid gemaakt door studenten tussen het eigen risico en de gepercipieerde risico's in de samenleving. De ouderlijke burgerlijke staat, de faculteit, de groep en het geslacht zijn invloedrijke factoren bij het inschatten van het algemeen, peer- en individueel risico. Jongeren met gescheiden ouders zijn een stuk pessimistischer dan jongeren uit intacte gezinnen als het op de inschatting van relatieslaagkansen aankomt. Vooral met betrekking tot het individuele risico schatten studenten met gescheiden ouders het risico hoger in: 32% versus 21% bij de studenten uit intacte gezinnen. De ervaring van een ouderlijke scheiding laat dus sporen na op het gebied van hun relationele toekomstbeeld. Meisjes schatten het scheidingsrisico hoger in dan jongens. Qua groep is er geen eenduidige tendens. Ruwweg schatten de studenten Humane Wetenschappen de risico's het hoogst in, gevolgd door Biomedische studenten. De studenten Exacte Wetenschappen zijn het meest optimistisch. De studenten uit Sociale Wetenschappen percipiëren het individuele risico het hoogst; de studenten Lichamelijke Opvoeding en Kinesitherapie het laagst. Waarom zijn er verschillen in risicoperceptie naargelang van het referentiepunt en de ouderlijke burgerlijke staat? Boyer-Pennington et al. (2001) noemen dit het gevolg van een 'onrealistisch optimisme'. Het bestaan van een risico wordt dan wel erkend, maar een gevoel van persoonlijke onkwetsbaarheid of immuniteit maakt dat dit risico minder of niet toegeschreven wordt aan zichzelf, zelfs al maakt men deel uit van een risicogroep. Zo'n risicogroep vormen bijvoorbeeld de kinderen van gescheiden ouders.
Relatiewaarden	De belangrijkste waarden voor het slagen van de eigen relatie bestaan voor driekwart van de respondenten uit vertrouwen en eerlijkheid. De waarden die men in het algemeen belangrijk vindt in een relatie lopen grotendeels gelijklopend met die omtrent de eigen relatie. Belangrijkste verschilpunten zijn het belang van financiële zekerheid, en van vrijheid en onafhankelijkheid. Het gewicht van financiële zekerheid wordt eerder ervaren als een algemene waarde dan als een waarde die daadwerkelijk van toepassing is op de eigen relatie. Het omgekeerde geldt voor vrijheid en onafhankelijkheid. Dit wordt relevanter voor de eigen relatie geacht dan in het algemeen. Dit alles heeft waarschijnlijk te maken met de eerder geïndividualiseerde definiëring van relaties en liefde. Qua conceptueel recept bestaat succesvolle liefde volgens de hedendaagse jeugd uit het romantische idee van wederzijdse authenticiteit (gekaderd binnen wederzijds respect), wat zich niet laat beperken door externe factoren zoals financiële mogelijkheden of sociale en culturele homogamie (zelfde opleiding, godsdienst, politieke voorkeur). Bovendien wordt dit ideale liefdesconcept van 'twee-eenheid' niet (meer) verbonden met de (illusie van) onvoorwaardelijkheid. Wanneer men 'zichzelf' niet meer kan zijn in de relatie, dan is wederzijdse loyaliteit geen voldoende voorwaarde voor de instandhouding ervan. Er zijn tevens significante verschillen naar geslacht en ouderlijke burgerlijke staat. Vrouwen vinden respect meer en openheid minder belangrijk dan mannen (in algemene en individuele termen). Naar burgerlijke staat zijn er enkel significante verschillen in termen van algemene relatiewaarden. Jongeren met gescheiden ouders vinden vertrouwen en onvoorwaardelijkheid in grotere getale belangrijk en wederzijds respect in kleinere getale. De ervaring van de ouderlijke scheiding brengt dus met zich mee dat de relatiewaarden van deze jongeren verschillen vertonen met die van jongeren in intacte gezinnen. Vooral het grotere belang van onvoorwaardelijkheid bij kinderen van gescheiden ouders is opvallend (11% versus 6%). Hoewel ze aan de lijve hebben meegemaakt hoe het kan

Relatiegedrag	mislopen in een huwelijk, schatten ze de (onrealistische) waarde van onvoorwaardelijkheid vrij hoog in. Drieënveerde van de (voornamelijk) 18- en 19-jarigen uit het onderzoek heeft ooit minstens een ‘serieus lief’ gehad. Het gemiddelde aantal relaties is twee en een half, maar hier is kans op overrapportering o.w.v. sociale wenselijkheid. Op het moment van de bevraging had iets minder dan de helft van de jongeren evenwel geen relatie. Het gros van diegenen die wel een relatie hebben, omschrijven deze als ‘een eerder vaste relatie’. Slechts vijf (1,3%) van de respondenten met een lief getuigen dat hun partner van hetzelfde geslacht is (drie homoseksuele en twee lesbische relaties). Om het relatiegedrag van de eerstekandidatuurstudenten van naderbij te bekijken, wordt de groep die op het moment van de bevraging ‘een lief’ had apart genomen. Gemiddeld duurt deze relatie ongeveer een jaar (met een mediaan van elf maanden). Er werd tevens gevraagd hoe lang hun langste relatie tot op het moment van de bevraging duurde. Het gemiddelde hier is vijftien maanden (met een mediaan van dertien maanden). De studenten met een relatie getuigen van een vrij sterke emotionele verbondenheid met hun partner. Men ervaart begrip en vertrouwen. Bovendien gelooft 43% dat ze voor de rest van hun leven met deze partner zullen blijven. Slechts weinigen hebben twijfels over de duurzaamheid van die relatie. Dit (onrealistisch?) optimisme is enkel afwezig als het op eerlijkheid aankomt, hoewel dit door jongeren als een zeer belangrijke waarde wordt ervaren. Een derde van deze jongeren geeft toe dat er geheimen niet worden gedeeld. Eveneens een derde getuigt van enige twijfel betreffende hun partner.
Seksualiteit	Over het algemeen heeft de helft van de bevroagde jongeren ooit coïtale seks gehad. Hoe ouder de studenten, hoe groter de groep seksueel actieven. Opvallend is wel dat de meisjes in ons onderzoek in grotere getale en ook vroeger seksueel actief zijn dan de jongens. Seksuele ervaring blijkt ook samen te hangen met de studierichting. Studenten uit de Humane Wetenschappen tellen significant meer jongeren in hun gelederen die seks hebben gehad. Het aandeel studenten dat ooit al eens een vriend(in) heeft gehad, varieert significant naargelang van de leeftijd, de groep en het geslacht van de student. Hoe ouder de student, hoe kleiner het aantal studenten dat nog nooit een lief heeft gehad. Vrouwelijke studenten hebben ook hier een voorsprong op de jongens. De groep Humane Wetenschappen telt het meest ‘liefdeservaren’ studenten in haar gelederen, de groep Exacte Wetenschappen het minst. Het hebben van een lief op het moment van de bevraging hangt eveneens af van het geslacht. Zowat tweederde van de meisjes heeft een lief, terwijl dit bij de jongens slechts 44% bedraagt. Er zijn hier tevens significante verschillen per faculteit. Farmaceutische Wetenschappen, in dit onderzoek bestaande uit allemaal meisjes, telt het minste vrijgezellen. Bij Toegepaste Wetenschappen – de faculteit met het grootste aandeel jongens (72%) – bestaat dan weer voor het grootste deel uit vrijgezellen (én maagden). Hoewel er duidelijke verschillen zijn tussen seksueel ervaren en seksueel onervaren studenten, zijn er binnen de groep van seksueel ervaren studenten géén verschillen naargelang van de ontmaagdingsleeftijd (16,7 jaar), het aantal seksuele partners (1,8 partners) en de frequentie van het onveilig vrijen.
Relatiemoraal	Ongeveer de helft van de studenten vindt dat jongeren te snel naar bed gaan met iemand. Dit heeft dan weer te maken met het feit dat seks door evenzeer 50% van de respondenten aanzien wordt als een exclusief goed tussen mensen die elkaar graag zien. Een huwelijk is hiervoor evenwel geen noodzakelijke voorwaarde voor de overgrote meerderheid. De bevroagde studenten koppelen seksualiteitsbeleving niet exclusief aan het huwelijk, maar vinden dat seks bij voorkeur kadert binnen een liefdesrelatie. Op basis van een factoranalyse kon een factor worden geconstrueerd met een aanvaardbare interne consistentie. Deze werd gelabeld als ‘seksuele permissiviteit’. Deze factor heeft betrekking op de mate waarin je akkoord kan gaan seks te kunnen hebben met iemand die je niet zo goed of lang kent en eigenlijk niet liefhebt. Zowat de helft van de bevroagde jongeren kan worden omschreven als weinig tot niet permissief. Een kwart van de studenten kan omschreven worden als seksueel permissief, het resterende kwart is hier veeleer een tussencategorie. Opnieuw dient onderscheid gemaakt te worden naar de ouderlijke burgerlijke staat, de studiegroep en het geslacht. Jongeren met gescheiden ouders zijn significant permissiever dan jongeren met gehuwde ouders. Waar 33% van de jongeren met gescheiden ouders als seksueel permissief kan worden omschreven, is dit

	slechts 22% bij jongeren met niet-gescheiden ouders. Zoals al eerder werd vastgesteld, zijn kinderen met gescheiden ouders minder traditioneel dan hun collega-studenten uit intacte gezinnen. Dit geldt ook voor seksuele permissiviteit. Vrouwen zijn veel minder permissief dan mannen. 61% van de mannen is eerder tot zeer seksueel permissief, terwijl dit bij 36% van de vrouwen van toepassing is. Exacte Wetenschappen telt het meeste seksueel permissieve studenten, nipt gevolgd door de studenten uit Humane Wetenschappen. Slechts weinig studenten (7%) uit Biomedische Wetenschappen zijn (zeer) permissief.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/